

Olivia Walsh: *Linguistic purism: Language Attitudes in France and Quebec*, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam / Philadelphia, 2016.

Knjiga *Linguistic purism: Language Attitudes in France and Quebec* Olivije Walsh sažima rezultate autoričnih istraživanja jezičnoga purizma u dvjema frankofonim zajednicama, a ujedno predstavlja i teorijski prinos proučavanju purizma. Stavovi prema jeziku u Francuskoj često se percipiraju kao izrazito puristički, u prvom redu zbog jezičnih zakona i djelovanja Francuske akademije, a slična legislativa i organizacije zadužene za jezično planiranje postoje i u Québecu. U nastojanju da ustanovi koliko je jezični purizam ondje doista izražen autorica analizira službeno jezično planiranje, tj. jezične zakone i terminološka povjerenstva, zatim djelovanje i diskurs glavnih jezičnih udruga te na kraju stavove samih govornika. Pritom se teorijski i metodološki oslanja o monografiju Georgea Thomasa *Linguistic purism* (1991), koja sadržava najcjelovitiji okvir za raspravu o purizmu i za njegovo mjerenje. Istodobno pokušava odrediti u kojoj mjeri Thomasov model omogućuje da se analizira i izmjeri jezični purizam u konkretnoj jezičnoj situaciji te je li ga u pojedinim elementima potrebno dopuniti.

Nakon uvoda, u kojem iznosi nacrtak svojega istraživanja, u drugom poglavlju (*Linguistic purism: An overview*) autorica najprije prikazuje Thomasov teorijski okvir, a zatim i povijest purizma u Francuskoj i Québecu. Thomasov se model sastoji od 18 pitanja o različitim aspektima purizma, pri čemu se na većinu može odgovoriti brojanom vrijednošću s obzirom na intenzitet: (1) odgovara blagomu purizmu, (3) umjerenomu, a (5) ekstremnomu. Svoje istraživanje autorica temelji na prvih 13 pitanja jer se preostalih pet odnosi na učinke purizma na jezičnu svijest i jezični repertoar nakon protoka vremena, pa ih u sinkronijskome pristupu kakav je njezin nije moguće primijeniti. Prvo pitanje odnosi se na uravnoteženost purističkih i nepurističkih stavova. Stavovi prema jeziku mogu se naime razvrstati u racionalne (instrumentalni i etički) i neracionalne (afektivni i estetski), pri čemu su puristički u pravilu neracionalni. Za blagi je purizam karakteristična ravnoteža neracionalnih i racionalnih stavova, u umjerenom se racionalni stavovi samo djelomice uzimaju u obzir, dok ih ekstremni potpuno ignorira. Pitanja od drugoga do devetoga odnose se na orijentaciju purizma. Purizam tako može biti eksterni (ili ksenofobni), pa je usredotočen na uklanjanje stranih elemenata, ali i interni, pa je usredotočen na elemente domaćega podrijetla. Eksterni pritom može biti orijentiran na elemente iz konkretnoga jezika, ali i na posudenice općenito, dok interni može biti orijentiran vremenski (arhaizirajući favorizira stare elemente, a reformistički neologizme) ili socijalno (elitistički prednost daje tradicionalnim elementima, a etnografski dijalektima). Blagi je purizam pritom samo eksterni, za umjereni je karakteristična kombinacija eksterne orijentacije s jednom

internom orijentacijom, a za ekstremni s objema: vremenskom i socijalnom. Deseto pitanje bavi se etapama purističkoga ciklusa, pri čemu blagi purizam obuhvaća prepoznavanje potrebe za čišćenjem jezika, identifikaciju mete i cenzuru, tj. ispravljanje sebe i drugih; umjereni uključuje i promišljeno traganje za zamjenama; a ekstremni i potpuno iskorjenjivanje nepoželjnih elemenata, prevenciju te evaluaciju uspješnosti. Jedanaesto pitanje odnosi se na jezičnu razinu na kojoj se purizam odigrava: moguć je na svim razinama (leksičkoj, fonološkoj, morfološkoj, sintaktičkoj i pravopisnoj), ali je prototipni leksički purizam. Dvanaesto pitanje tiče se tipova riječi koje su mete leksičkoga purizma, pa je blagi purizam usmjeren na posuđenice iz nesrodnih jezika, umjereni i na posuđenice iz srodnih jezika te internacionalizme, a ekstremni i na kalkove. Napokon, trinaesto se pitanje bavi poželjnim zamjenama. Blagi purizam tolerira internacionalizme, kalkove i posuđenice iz srodnih jezika; umjereni kalkove te posuđenice iz srodnih jezika ako su fonološki i morfološki prilagodene; a ekstremni u načelu samo domaće neologizme, arhaizme i dijalektizme.

U drugome dijelu drugoga poglavlja prikazan je povijesni razvoj purizma u Francuskoj i Québecu. U Francuskoj ga u XVI. st. inauguriraju autori koji ističu da je francuski jezik razvijen jednako kao i drugi tada ugledni jezici, pri čemu su mete u prvome redu talijanizmi i hispanizmi. S osnivanjem Francuske akademije 1635. purizam se institucionalizira, a pojavljuje se i mišljenje da je francuski po čistoći i jasnosti pretekao sve jezike. Stotinjak godina poslije jezik XVII. st. počinje se smatrati uzorom koji treba oponašati, a uredenost i jasnost percipiraju se kao njegova glavna obilježja. Sve do XIX. st. puristički su stavovi u Francuskoj međutim ograničeni samo na malen dio populacije i u šire slojeve prodiru tek sa širenjem uporabe standardnoga jezika. Kad je riječ o metama francuskoga purizma, u XVI. st. to su bile posuđenice, u XVII., XVIII. i XIX. st. uglavnom interne varijacije i inovacije, a nakon Drugoga svjetskog rata anglizmi.

U Québecu se purizam pojavljuje tek u XIX. st., kad su ponovno uspostavljene kulturne veze s Francuskom. Posljedica je bilo širenje svijesti o razlikama između kultiviranoga europskoga i kvebečkoga francuskoga te uvjerenje da su upravo one uzrok niskoga prestiža francuskoga u Kanadi. Mnogi autori napadaju anglizme, uključujući i kalkove i semantičke posuđenice, ali i kvebečke arhaizme, regionalizme i neologizme, a nelagoda zbog jezika s društvene se elite postupno prenosi na cijelu zajednicu. Taj proces doživljava vrhunac u 60–im godinama prošloga stoljeća, kad Kvebečani postaju svjesni da je prestiž francuskoga u Kanadi povezan s ekonomskim i društvenim položajem njegovih govornika. U jeku ekonomskoga uspona i urbanizacije Québeca donose se prvi jezični zakoni, koji su doveli do korjenite promjene u statusu francuskoga. I dok se u Francuskoj jezični purizam pojavio kao popratna pojava jezične standardizacije, u Québecu je bio motiviran u prvome redu željom da se uzdigne status i prestiž francuskoga.

U poglavljima koja slijede autorica uz pomoć Thomasova modela analizira i mjeri manifestacije jezičnoga purizma u Francuskoj i Québecu na trima razinama: službenoj, grupnoj i pojedinačnoj. Predmet je trećega poglavlja (*State language planning in France and Quebec*) službena razina, tj. državno jezično

planiranje, u prvome redu jezični zakoni i terminološka povjerenstva. U Francuskoj je 1975. donesen Bas-Lauriolov zakon, koji je propisao uporabu francuskoga u pojedinim domenama kako bi građanima osigurao pristup informacijama na jeziku koji razumiju. Odnosio se u prvome redu na reklame i opise proizvoda, na radio i televiziju te na pravne ugovore, pri čemu je zabranjivao uporabu stranih termina ako postoje standardizirani domaći termini. Zakon nije imao posebnih učinaka pa je 1994. donesen Tourbonov zakon, koji je trebao biti stroži i otvoreno je isticao povezanost jezika i nacionalnoga identiteta, ali ni njegovi učinci nisu bili drukčiji. Tim je zakonom francuski jezik propisan kao obvezan u obrazovanju, trgovini, audio-vizualnim medijima, na radnome mjestu i javnim okupljanjima. Njime se moralo koristiti i u pravnim ugovorima s javnim službama, ali više ne i u onima sklopljenima među privatnim tvrtkama. Povrh toga osnovana su i posebna tijela za zaštitu francuskoga jezika, od kojih su neka prethodila jezičnim zakonima (*Haut Comité pour la défense et l'expansion de la langue française* iz 1966.), dok su druga trebala pomoći u njihovoj provedbi (najvažnija su *Conseil supérieur de la langue française* i *Délégation général à la langue française* iz 1989.).

Prvi jezični zakon u Québecu bio je Lavergneov zakon iz 1910., koji je javnim službama propisivao obvezu da se, uz engleskim, koriste i francuskim jezikom, no legislativna revolucija počinje tek 1961., kad je utemeljen *Office de la langue française*. Godine 1967. propisana je uporaba francuskoga u označivanju poljoprivrednih proizvoda, a uslijedila su i tri jezična zakona koja su stubokom promijenila kvebečko društvo: Zakon 63 (1969), Zakon 22 (1974) te najvažniji Zakon 101 ili »Povelja o francuskom jeziku« (1977). Nastava francuskoga postala je tada obvezna i u anglofonim školama, francuski je postao osnovni jezik javne uprave, zakonodavstva i sudova, a dobio je prednost u odnosu na engleski i na radnome mjestu te na javnim natpisima. Istodobno se pojavljuju nastojanja da se poboljša javna uporaba francuskoga, a 1977. osnovan je i *Conseil supérieur de la langue française* sa zadaćom da prati razvoj kvebečkoga francuskoga s obzirom na status i kvalitetu uporabe.

Specijalizirana terminološka povjerenstva u Francuskoj se osnivaju već u 70-im godinama 20. stoljeća, ali zamah dobivaju tek desetak godina poslije te ih početkom 90-ih djeluje dvadesetak. Kao svoj osnovni cilj ističu popunjavanje praznina u leksiku i predlaganje nazivâ za nove pojave, odnosno zamjenâ za nepoželjne posuđenice. Isprva ih karakterizira emocionalna argumentacija i eksplicitna usmjerenost na anglizme, ali poslije se i jedno i drugo gubi, iako je iz popisa predloženih termina jasno da većinu i dalje čine zamjene za anglizme. Povjerenstva su sastavljena mahom od stručnjaka i uglednika s pojedinih disciplinarnih područja, uz obrazloženje da oni mogu najbolje prepoznati jezične potrebe za terminima i šanse za njihovo prihvaćanje. Godine 1986. osnovana je i *Commission générale de terminologie*, kojoj je glavni cilj uskladiti rad specijaliziranih terminoloških povjerenstava, a bavi se uz to i općim leksikom te ima pravo intervenirati mimo specijaliziranih povjerenstava kad procijeni da je hitno. Termini se objavljuju u službenom listu *Journal officiel*, isprva posebno oni koji su prihvaćeni te su kao takvi obvezni za uporabu u državnim, javnim i privatnim ustanovama, a posebno oni koji su samo preporučeni. Danas se

međutim objavljuje samo jedan popis termina, ali njihova uporaba više nije obvezna za privatne ustanove. Rezultati rada terminoloških povjerenstava objavljuju se i u časopisu *Bulletin officiel de l'Éducation nationale* te na mrežnome mjestu *FranceTerme*, s kojega se mogu preuzeti i knjižice iz niza *Vous pouvez le dire en français* s najvažnijim terminima s pojedinih područja. Francuska akademija također sudjeluje u radu terminoloških povjerenstava, a 1996. stekla je i ključni utjecaj jer se popisi termina u *Journal officiel* objavljuju tek nakon njezine suglasnosti.

U Québecu je terminološko povjerenstvo *Commission de terminologie de l'Office de la langue française* osnovano tek 1977. sa zadaćom da standardizira strukovno nazivlje i potiče njegovu uporabu, a ubrzo nakon toga stvoreno je i nekoliko specijaliziranih povjerenstava. Njihovi su članovi stručnjaci s pojedinih područja i zaposlenici istaknutih tvrtki jer se smatra da je važno da se s predloženim terminima slažu oni koji bi se njima trebali i koristiti. Temelj terminološkoga rada u Québecu predstavlja uvjerenje da će uporaba francuskoga biti ojačana ako u njemu postoje svi potrebni izrazi. Termini se objavljuju u službenom listu *Gazette officielle de Québec*, i to u trima odvojenim popisima: standardizirani su obvezni za uporabu; preporučeni su bili predmet rasprave povjerenstava, ali se ne propisuju kao obvezni; o predloženima tek treba raspravljati. Standardizaciji se pritom pribjegava rijetko, samo kad postoji opasnost od nerazumijevanja, a većinu objavljenih termina zapravo čine prijedlozi, jer se njima može najbrže reagirati, i prije nego što se engleski termin proširio. Osim toga objavljuju se i na internetu na mrežnome mjestu *Grand dictionnaire terminologique*. Kad je riječ o tipu riječi kojima pripadaju predloženi termini, i u Francuskoj i u Québecu omiljeni su kalkovi, na drugome su mjestu već postojeće riječi, na trećemu prilagođene posuđenice, a na četvrtome novotvorenice. Unutar skupine kalkova najčešće su potpune prevedenice (*Lehnübersetzungen*), rjeđe su djelomične prevedenice (*Lehnübertragungen*), a najrjeđe semantičke posuđenice.

Radi preciznijega mjerenja intenziteta purističkih stavova autorica Thomasovoj trijadi blagi (1) / umjereni (3) / ekstremni (5) purizam dodaje i prijelazne vrijednosti (2) i (4), a u službenoj jezičnoj politici uz to uvodi i razlikovanje između deklarativnih i stvarnih stavova. Nakon potanke analize jezične legislative i rada terminoloških povjerenstava u Francuskoj i Québecu, u kojoj je odredila i intenzitet purističkih stavova sa stajališta pitanja iz Thomasova modela, autorica zaključuje da francuska legislativa na deklarativnoj razini ima vrijednost (2), a na stvarnoj (2,67), dok kvebečka na deklarativnoj ima vrijednost (2,67), a na stvarnoj (2,3). Terminološka povjerenstva u Francuskoj na deklarativnoj razini imaju vrijednost (3), a na stvarnoj (2), dok kvebečka na deklarativnoj razini imaju vrijednost (2,3), a na stvarnoj (2). Službena se jezična politika i u Francuskoj i Québecu tako odlikuje umjerenim purizmom, koji u pojedinim segmentima teži blagomu. U Québecu je uz to deklarirani purizam nešto izraženiji nego stvarni, kao i u slučaju francuskih terminoloških povjerenstava, dok je za legislativu u Francuskoj stvarni purizam jači nego deklarirani.

U četvrtome poglavlju (*Language societies in France and Quebec*) autorica analizira djelovanje i diskurs društava za obranu i promidžbu francuskoga jezika, koja u Francuskoj i u Québecu niču osobito u drugoj polovici 20. st. U obzir je uzeto devet društava iz Francuske i šest iz Québeca, od kojih su neka specijalizirana, dok su druga okrenuta općoj publici. Neka se društva pritom odlikuju u prvome redu borbom protiv anglizama, druga snažno potiču stvaranje domaćih termina i rad terminoloških povjerenstava, dok se treća zanimaju ponajprije za jačanje uporabe francuskoga nasuprot propulzivnomu engleskomu. Glavni su oblici njihova djelovanja peticije, natjecanja za najbolje nove riječi, prosvjedi i pravne akcije, izrada i objavljivanje popisa anglizama i njihovih zamjena te čestih gramatičkih pogrešaka. U publikacijama većina društava izbjegava uporabu emotivnoga jezika i ciljeve nastoji obrazložiti neutralno i racionalno, dok se samo neke služe subjektivnim i negativnim jezikom. Nakon potanke analize svih aspekata jezičnoga purizma sadržanih u Thomasovu modelu autorica zaključuje da se kvebečka jezična društva odlikuju izraženijim purizmom (3,3) nego francuska (2).

U petome poglavlju (*Purist attitudes in France and Quebec: A quantitative analysis*) autorica metodom anonimnih mrežnih upitnika nastoji izmjeriti purističke stavove govornika francuskoga, i to u pravilu jednojezičnih stanovnika Francuske i Québeca. Prikupila je oko 400 popunjenih upitnika iz Francuske i oko 700 iz Québeca, iz čega je vidljivo da je zainteresiranost za jezičnu problematiku u Québecu znatno veća. Upitnici su se odnosili na eksterni i interni purizam, na stavove prema engleskomu i francuskomu te prema anglizmima u francuskome, pri čemu je rezultate analizirala kvantitativno, uz pomoć deskriptivne statistike i testova za procjenu statističke značajnosti. Autorica je ustanovila da većina ispitanika i u Francuskoj i u Québecu engleski smatra važnim i ima pozitivan odnos prema njemu, pa njihovi eventualni puristički stavovi ne mogu biti povezani s negativnim odnosom prema engleskomu. Kad je riječ o stavovima prema francuskomu, Kvebečani u većem postotku nego Francuzi misle da francuski ima posebne kvalitete koje ga razlikuju od drugih jezika (76 prema 58 %) te da je potrebno svjesno stvarati francusko nazivlje (72 prema 63 %). Uz to čak 92 % Kvebečana misli da su potrebni jezični zakoni, nasuprot 46 % Francuza, a 50 % Kvebečana misli da će porast uporabe engleskoga dovesti do marginalizacije francuskoga, nasuprot 27 % Francuza. Pri komentiranju rečenica s anglizmima i gramatičkim pogreškama Kvebečani znatno češće primjećuju angлизme i prihvaćaju zamjene koje su predložila terminološka povjerenstva, dok su Francuzi osjetljiviji na gramatičke pogreške. Ukupno gledano, Kvebečani imaju izraženije purističke stavove (2,5) nego Francuzi (1,5), no ta prosječna vrijednost maskira činjenicu da je u Francuskoj znatno izraženiji interni purizam. Autorica zato zaključuje da bi Thomasov model s obzirom na to trebao biti modificiran.

U šestome poglavlju (*Purist attitudes in France and Quebec: A qualitative analysis*) autorica prikazuje rezultate intervjua u kojima je ispitala stavove prema anglizmima i jezičnoj ispravnosti, prema povezanosti jezika i nacionalnoga identiteta te prema organiziranim intervencijama u jezik. Vodila je 36 takvih intervjua u Parizu i 36 u Montrealu. Ustanovila je pritom da Kvebečani

češće primjećuju anglizme nego Francuzi, no da su i jedni i drugi tolerantni prema anglicizmima u razgovornome jeziku. Anglizmi su općenito prihvatljiviji za 86 % Francuza i za samo 28 % Kvebečana, a kad postoje i anglizam i odgovarajuća francuska istovrijednica, za francusku bi se riječ odlučilo 69 % Kvebečana i samo 25 % Francuza. Kad je riječ o gramatičkim pogreškama, primjećuje ih 52 % Francuza i 37 % Kvebečana, no toleriraju ih u razgovornome jeziku. Kad je riječ o povezanosti francuskoga jezika i nacionalnoga identiteta, ona postoji za 39 % Francuza i za čak 74 % Kvebečana. Za jezične zakone čulo je 100 % Kvebečana i samo 19 % Francuza, a za terminološka povjerenstva 42 % Kvebečana i samo 8 % Francuza, pri čemu čak 89 % Kvebečana i samo 25 % Francuza vjeruje u smisao organiziranih intervencija u jezik, što je, smatra autorica, uzrokovano većim uspjehom takvih intervencija u Québecu. Ukupno uzevši, i intervjui su pokazali da se Kvebečani odlikuju izraženijim purističkim stavovima (3,25) nego Francuzi (1,4), no ta prosječna vrijednost opet maskira činjenicu da je interni purizam u Francuskoj izraženiji nego u Québecu.

U sedmome poglavlju (*Purist attitudes in France and Quebec: Follow up questionnaire*) autorica donosi rezultate naknadnoga upitnika u kojemu je na većemu uzorku provjeravala dotadašnje rezultate, tj. da su Kvebečani skloniji eksternomu, a Francuzi internomu purizmu. Upitnik je sadržavao 14 rečenica u kojima je trebalo izabrati uporabu anglicizma ili francuske zamjene, pri čemu su Francuzi u čak 69 % slučajeva birali anglizme, a Kvebečani u samo 32 % slučajeva. Autorica iz toga zaključuje da su rezultati terminološkoga rada u Québecu prihvaćeniji. Osim toga upitnik je sadržavao i 13 rečenica s gramatičkim ili stilskim pogreškama, koje su Francuzi primjećivali u većem broju nego Kvebečani. Čak 96 % Francuza i 93 % Kvebečana pritom misli da je važno poznavati gramatiku radi boljega izražavanja i većega poslovnog uspjeha, no za 24 % Francuza ispravna je jezična uporaba i simbol socijalnoga statusa. Ukupno gledano, naknadni je upitnik pokazao da je prosječna vrijednost kvebečkoga purizma (2,5), a francuskoga (1,5).

Na temelju empirijskoga istraživanja manifestacija jezičnoga purizma u Francuskoj i Québecu autorica u ovoj knjizi pokazuje da je eksterni purizam znatno izraženiji u Québecu nego u Francuskoj, ali je u Francuskoj zato jači interni purizam. Jezični su zakoni u Francuskoj deklarativno racionalni, ali su zapravo puristički, no njihovi su stvarni učinci zanemarivi, pa građani za njih uglavnom i ne znaju. U Québecu su pak jezični zakoni racionalniji, imaju jači utjecaj na jezičnu zbilju te veći dio stanovništva vjeruje da imaju smisla. Terminološka se povjerenstva u Francuskoj odlikuju blagim, a u Québecu umjerenim purizmom, no potpora njihovu radu i prihvaćenost predloženih termina znatno su veći u Québecu. Ni jezična se društva u Francuskoj i Québecu općenito ne odlikuju izrazitim purizmom, nego imaju uglavnom umjerene stavove, pri čemu je purizam ipak nešto naglašeniji u kvebečkima. Slično je i na pojedinačnoj razini: i Francuzi i Kvebečani odlikuju se blagim (u kvebečkom slučaju samo povremeno umjerenim) purizmom. Kako ističe autorica, najveće je iznenađenje u njezinu istraživanju vjerojatno uvid da se mora odbaciti predodžba o Francuskoj kao purističkoj zemlji: Francuzi općenito nemaju

negativne stavove prema anglizmima, a čak je i za terminološka povjerenstva karakterističan samo blagi purizam.

Kad je riječ o dopunama Thomasova modela, autorica je detaljnije razradila ljestvicu za mjerenje purizma i jasnije je formulirala načine mjerenja pojedinih aspekata purizma. Eksterni je purizam k tomu proširila potkategorijom kulturnoga purizma, koji je usmjeren na uporabu stranoga jezika općenito, nasuprot ksenofobnomu, koji je usmjeren samo na posudnice iz toga jezika. U mete purizma uključila je i semantičke posudnice kao karakteristične za ekstremni purizam, a od predloženih zamjena neprilagodene posudnice iz nesrodnih jezika smatra karakterističnima za blagi, semantičke posudnice za umjereni, a već postojeće riječi za ekstremni purizam. Ističe kako u Thomasovu modelu treba usavršiti i opis purističkoga ciklusa jer su neke etape nedovoljno definirane: teško ih je mjeriti (npr. cenzuru), a nije uvijek jasno ni kad se mogu smatrati završenima (npr. kad neku zamjenu treba smatrati prihvaćenom). Napokon, iako mjerenje intenziteta purističkih stavova u načelu smatra korisnim, pogotovo kad se žele usporediti različite jezične situacije, navodi da treba biti svjestan kako brojčane vrijednosti često maskiraju mnoge zanimljive pojedinosti, npr. izraženost internoga purizma u Francuskoj.

Na kraju treba istaknuti da pristup jezičnomu purizmu koji se temelji na mjerenju intenziteta purističkih stavova nije jedini moguć i da, unatoč tomu što ima mnogo prednosti, sadržava i određene slabosti. Mjerenje intenziteta purističkih stavova nije naime posve egzaktno, čak ni uz dopune kojima je Olivia Walsh proširila Thomasov model, te ostaje donekle podložno osobnim sklonostima, koje su na nekoliko mjesta vidljive i ovoj knjizi. Autorica tako ima znatno više razumijevanja za kvebečki purizam nego za francuski jer smatra da se protekcionistički stavovi u Québecu mogu opravdati stvarnom borbom za podizanje statusa francuskoga, dok se u slučaju Francuske teško mogu razumjeti. U skladu s tim kvebečku jezičnu legislativu smatra racionalnijom i manje purističkom od francuske. Osim toga, njezina ocjena da je službeni purizam u Francuskoj razmjerno neuspješan možda je preuranjena i bilo bi je dobro preispitati upravo analizom prihvaćenosti predloženih termina nakon protoka nekoga vremena, čime se sama – iz metodološki razumljivih razloga – nije bavila. Unatoč tomu knjiga *Linguistic purism: Language Attitudes in France and Quebec* Olivije Walsh predstavlja iznimno važan prinos proučavanju jezičnoga purizma. Autoričina empirijska istraživanja rezultirala su velikim brojem novih uvida u to kako funkcionira jezični purizam u Francuskoj i Québecu te zasigurno mogu poslužiti kao model za analizu i mjerenje purizma u drugim jezičnim situacijama, na što autorica izravno i poziva. Osim toga predloženim inovacijama nadogradila je i teorijski model za mjerenje jezičnoga purizma Georgea Thomasa, dosad najvažniji i najpotpuniji, pa će njezina monografija i u tom smislu biti nezaobilazna svim budućim istraživačima purizma.

Petar Vuković